

1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 **2008** 2009

2008 A NEM VÁRT VÁLSÁG ÉVE

FONTOSABB ESEMÉNYEK

Január 8.

A kormány bejelenti, hogy a nagy hírveréssel beharangozott, s még néhány héttel korábban is naponta emlegetett új kormányzati negyed felépítésétől – bizonytalan ideig – eltekintenek.

Február 13.

Évértékelő beszédek. Orbán Viktor a Syma csarnokban a közelgő népszavazásra mozgósítja táborát. Öt nappal később Gyurcsány Ferenc parlamenti évadnyitójában alig említi a referendumot, viszont megint új programmal rukkol ki – ezúttal a „Munka, tudás, tulajdon” elnevezésű vízióval.

2008-ban végleg elszálltak azok a szocialista remények, hogy a választási győzelmet követően, a 2006-os kormányzati programban megfogalmazott alapvető célok teljesülhessenek. A tavaszi népszavazási eredmények nyomán a reformok végleg lekerültek a napirendről, az őszi – világméretű – gazdasági válság pedig az új növekedési pálya beindulásához fűzött álmoknak vetett véget. A lényeg utólag mindig könnyebben ragadható meg, ezúttal azonban a részletekbe tekintés is az imént summázott véleményünk igazságát erősíti meg. Az év kezdetén a főbb politikai erőket a március-

Orbán Viktor a szokásos évértékelőjét ezúttal a SYMA-csarnokban tartja, s ezúttal a hatalmas, lelkes közönsége korántsem évértékelést hallat tőle, hanem a márciusban esedékes népszavazáson való részvételre buzdító, kampánynyitó beszédet, amelyben nem győzi elég nyomatékkal kiemelni a közelgő fordulat történelmi jelentőségét

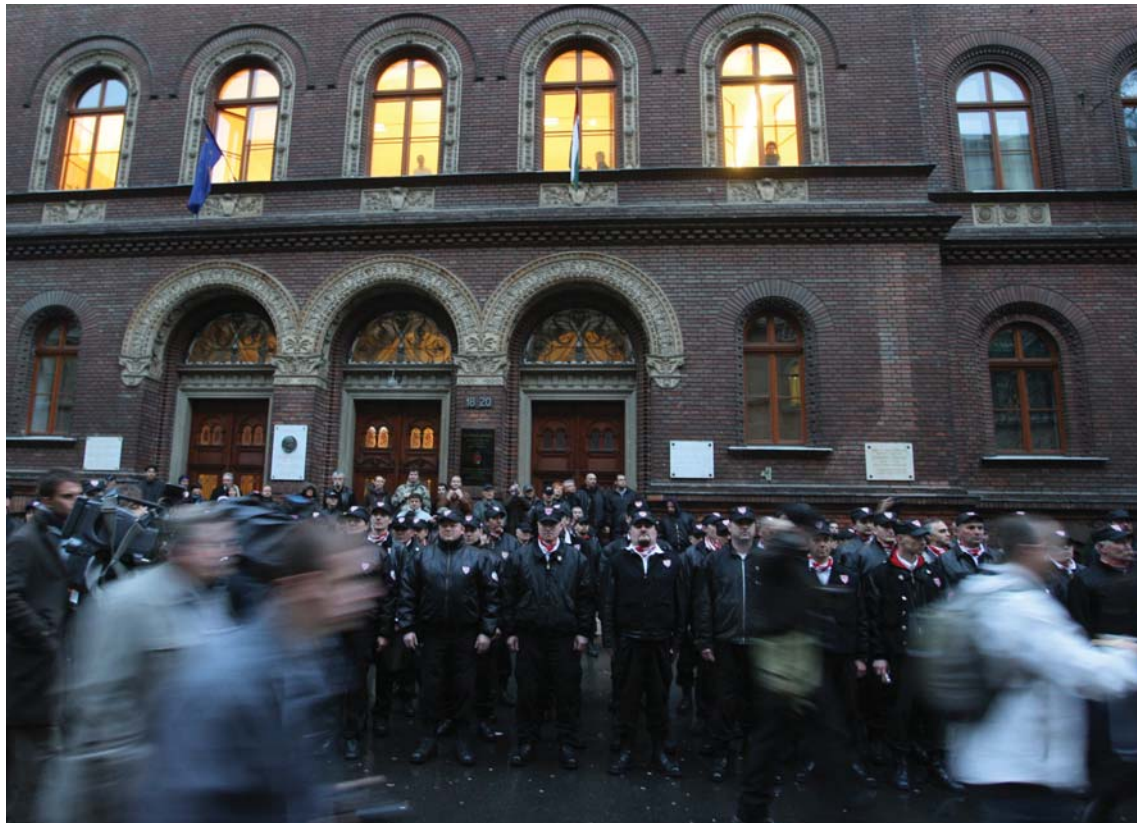
A józan ész nevében. A józan ész nevében...De... merre is? A miniszterelnök március elsején a Millenárison tartotta a szocialista kampány nyitányát

2009 **2008** 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

Lelkes egyetemista csapatok az utcákon és köztereken agitálnak a tandíj ellen, s nem mondható, hogy hatás nélkül tették

Vigyázzunk az igazságszolgáltatásra... A Magyar Gárda perének idején a Gárda tagjai informális blokádot állítottak a Fővárosi Bíróság épületét

FONTOSABB ESEMÉNYEK

Március 29.

Bomlik a kormánykoalíció. Gyurcsány Ferenc ezen a napon, az MSZP pártértekezletén nyíltan hadat üzen az SZDSZ „makacs reformerségének”, s a válasz sem sokat késik. Két nappal később a liberális párt ügyvivő testülete jelenti be a koalíció felmondását, amit a különböző pártszinteken meg is szavaznak, végül április 27-én a rendkívüli küldöttértekezlet is jóváhagyja a kilépést.

Június 7.

Nem kis küzdelmek után Fodor Gábor lesz az SZDSZ új elnöke, akitől sokan új politikát is vártak. Két héttel később találkozik is az ellenzék vezérével, Orbán Viktorral, akivel egy lehetséges szakértői kormányzás szükségességében elvileg egyet is értenek.

Augusztus 27.

Gyurcsány Ferenc újabb – nagy terjedelmű – reform-elképzeléssel lepi meg a közvéleményt, s a Népszabadság olvasótáborát. *Megegyezés* címmel a hazai vállalkozói réteg számára ajánlana olyan adóreformot, amelynek kivitelezhetőségéről az érintettek véleménye roppantul megszólal. Az MSZP – és maga a kormányfő is – a későbbiekben szeretné ezt a fogalmazványt új kormányprogramként is elfogadtatni, ám e törekvés nagyon is vegyes reakciókat vált ki. Október 11-én az MSZP kongresszust tart, amelyen az előzetes bejelentés szerint a főnti kormányfői vitairatot tárgyalják meg. Ám a közben drámai gyorsasággal válságossá fordult világgazdasági szituáció miatt a legutolsó pillanatban mégsem ezt teszik, hanem a kormányfő 12 pontos válságkezelő tervét hallgatják meg. Így ér véget minden idők legrövidebb, mindössze három órán keresztül tartó párkongresszusa.

NÉPSZAVAZÁS MÁRCIUS 9-ÉN

Másfél éves huzavona után, március 9-én megtartották az ellenzék által a víztdíjról, kórházi napidíjról és a tandíjról kiírt népszavazást. A részvétel nagyságrendje mindenkit meglepett, mert hazánkban ez a véleménynyilvánítási lehetőség korábban nem tartozott a milliokat megmozgató alkalmak közé, ám ezúttal mintegy négymillió polgár ment el szavazni, ami több mint 50 százalékos részvételt jelentett. S ami szintén meglepetést keltett: a falusi részvételi adatok ezúttal nem maradtak el a városi, fővárosi szinttől. A referendum a kormány szemszögéből igen kedvezőtlen eredménnyel végződött, mert mind a három reformlépést több mint 80 százalékos elutasítással fogadta az elsöpörő többség. Előzetesen sokan azzal számoltak, hogy az egyes kérdésekben megszokják majd a lakosság ítélete, ám március 9-én a szavazók elutasítási vágya minden más megfontolásnál erősebbnek bizonyult. A népszavazás eredményei számos lényeges politikai következménnyel jártak. Egyrészt demonstrálta, hogy a magyar társadalom önként semmi szín alatt nem enged a korábban megszerzett kedvezményekből, főleg ha e tiltakozásban kellő erejű támogató partnere is akad. Másrészt az is kiderült, hogy a lakosság döntő többsége az egészségügyet és az oktatási rendszert a rendszerváltás 20. évében is alapvetően állami feladatnak tartja. Harmadrészt, nem fogadja el azt a fajta reformpolitikát, amit egyértelműen felülről

ra kiírt népszavazásra való felkészülés kötötte le. A Fidesz legfeljebb aktualizálta, megerősítette mindazt, amit már másfél éve hangoztatott: tudni illik, hogy ez a referendum lesz a legkézenfekvőbb alkalom a kormányzati munkáról történő ítélethirdetésre. Az MSZP természetesen nem így gondolta, de arra meg nem volt képes, hogy olyan kampányt folytasson, amelynek nyomán megmaradt (és egykori) híveit aktív részvételre csábítsa. Következésképpen az eredmény az ő szempontjukból katasztrofális lett, mert a választók olyan egyértelműen mondtak nemet a nagy elosztórendszerekben korábról megszerzett előjogaik csorbítására, amilyen méretű ellenállás elviselésére a kormányzó koalíció nem volt felkészülve. A következmény nem is maradt el, mert Gyurcsány Ferenc három héttel később olyan gyorsan és látványosan szeretett volna egyszerre megszabadulni a reformpolitika terheitől, valamint az örökös bajkeverőnek beállított SZDSZ-től, hogy a kisebbségi partner számára valóban nem maradt más kiút, mint a mindennél egyértelműbb kivonulás nagyhangú lebonyolítása.

A meglepően kevés politikai bölcsességgel, s aránytalanul sok fölösleges, teátrális jelenettel tarkított szétválási hónap után a belpolitikai alternatívák leegyszerűsödtek az előrehozott választás, a szakértői kormányzás, valamint a kisebbségi kabinettel történő vergődés lehetőségeire. Mindhárom változat mellett komoly érveket lehetett felsorakoztatni, ám a kollektív túlélési ösztönök végül a kisebbségi kormányzást tették leginkább elfogadható alternatívává.

Május tájékán a kedélyek lassan megnyugodtak, s valamennyi politikai főszereplő megkezdte berendezkedését a kisebbségi kormányzás keretei között eltöltendő utolsó két év minél sikeresebb elviseléséhez.

Gyurcsány Ferenc utat mutat a koalíciós partnernek... Az MSZP március 29-ei rendezvényén az SZDSZ-t hibáztatta a népszavazási kudarcért

Gyurcsány például úgy alakította át kormányát, hogy a pártelit valamennyi lényeges csoportjának erős embereit igyekezett valamiféle kormányzati felelősséggel és lehetőséggel felruházni, s ezek után ő pedig a nyár végén zavartalanul hódolhatott kedvenc foglalatosságának: megkezdhette egy újabb, nagy ívű program megfogalmazását.

Augusztusra el is készült az új mű, s a szocialista PR-gépezet meglehetősen sikerrel tartotta hat hétig napirenden a *Megegyezés* című politikai röpiratot. Sőt még azzal is kacérkodtak, hogy

e gondolatfutam a kisebbségi kormány programjának rangjára emeltessék. Talán így is lett volna, ha a szeptember végén Amerikából elindult pénzügyi válság nem söpör olyan erővel végig a világon és Európán, hogy október 10-e körül hazánkban már nem az volt a döntő kérdés, hogy milyen programja, elfogadottsága, háttere van a kisebbségi kormányzásnak, hanem az: marad-e még egyáltalán annyi az országból, amit érdemes kormányozni?

E válsághelyzetben a Gyurcsány-kabinet meglepően haté-

Az afganisztáni magyar katonai részvétel hősi halottjának, Nemes Krisztiánnak tisztelegnek

2009 **2008** 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

Szobatársak, ha találkoznak...
A két párt elnöke szeptemberben megtárgyalja a kisebbségi kormányzás nyomán kialakult belpolitikai helyzetet

És azt hallottad, amikor Ferenc elküldött minket? Horn Gábor és Kóka János az SZDSZ OT ülésén – április 5-én – megszavazták párjuknak a koalícióból történő kilépését

KISEBBSÉGI KORMÁNYZÁS

Április 30-án a szabaddemokrata miniszterek és államtitkárok visszaadják megbízóleveleiket, ezzel a lépéssel hivatalosan is megszűnik a koalíció. Gyurcsány Ferenc kisebbségi kormányzásra készül, két nappal korábban már be is mutatta alaposan átalakított kormánya hét új tagját, akik kinevezési okmányukat május 15-én megkapják a köztársasági elnöktől. Az új kormány összetétele szembetűnően képezi le a szocialista párt legbefolyásosabb érdekcsoportjainak vezető köreit, igazi pártkormányként is értelmezhető. Ami abból a szempontból érthető, hogy ezután valamennyi szocialista képviselő fegyelmezett és egyhangú szavazatára is szükség lesz. A kabinetnek ugyanis a parlamentben ötfős kisebbsége

van, de az előzetes megnyilvánulások alapján arra lehet számítani, hogy a stratégiai jellegű döntésekben mindig számíthat elegendő szabaddemokrata támogatóra. (Többségüknek egyébként sem érdeke az előrehozott választás, ezért a két rossz között inkább fogják támogatni a kormányzati túlélést – és a sajátjukét.) Továbbá a parlament egészében mindig is akad még néhány tisztázatlan hovatartozású képviselő, akiknek alkalmi megnyerésével a legszorosabb szavazási szituációk szintén megúszhatónak tűnnek. S így is alakult a kisebbségi kormányzati jövő, mert ősszel hol ilyen, hol olyan támogatással, de az adótörvényeket éppen úgy el lehetett fogadtatni, mint a költségvetési javaslatokat is.

FONTOSABB ESEMÉNYEK**Október 18.**

A kormányfő Nemzeti csúcsot hív össze, ahol megjelenik, és rövid beszédet mond a hazai gazdasági, tudományos és politikai közélet félszáz kulcsfigurája. A példátlan esemény legfontosabb média-visszhangját Gyurcsány Ferenc és Orbán Viktor nyilvános kézfogása aratja. Feltehetően ez volt az a gesztus, amiből az ország lakóinak jelentős része megértette, hogy tényleg nagy lehet a baj...

Október 29.

Nyilvánosságra hozzák, hogy hazánk a Nemzetközi Valutaalaptól, a Világbanktól, valamint az Európai Banktól példátlanul nagy, összesen 25 milliárd dolláros segítséget kap, amely összeggel feltehetően megmenekültünk a belátható időn belüli országcsőd rémétől.

November 13.

Újabb nemzeti csúcsot, ezúttal gazdasági/gazdaság-politikai találkozót szervez a kormány, az egy hónappal korábbinál talán kisebb visszhanggal. Viszont a gazdasági élet főszereplőiben ez a találkozó is tudatosítja a változásokért elvárható közéleti felelősségük jelentőségét. S nem meglepő, ha két héttel később, november 28-án a gazdasági főszereplők a tudományos élet reprezentánsaival összefogva megalakítják a Reformszövetséget.

!!14 sort hozzá lehetne írni!!

Nyugi, mindjárt a csúcson leszünk... A Fidesz delegációja megérkezik az októberi Nemzeti Csúcsra

Mindenkit meghívtak, aki csak számított. Október 18-án a politikai, gazdasági és tudományos élet legkiemelkedőbb vezetői a válságról tanácskoztak

kony és kivételesen gyors reakciókészségről tanúskodó időszakot produkált. Kifelé is, befelé is. A válság méreteit, mélységeit időben felismerve, aránylag rövid időn belül olyan nagyságrendű nemzetközi pénzügyi háttértámogatást tudtak előteremteni, amelyhez fogható pénzügyi segítséget addig el sem lehetett volna képzelni. Mindeközben, párhuzamosan a belső politikai feltételeken is jelentős mértékben sikerült módosítani: a meghirdetett, majd sebtében lebonyolított nemzeti csúcs talán nagyon is PR-ízű produkció lett, viszont feltétlenül javította az ország külső megítélését, s a közvélemény mérvadó soraiban való válságkommunikációnak is páratlanul erős háttérrel szolgáltattott. Összességében azt mondhatjuk, hogy Gyurcsány Ferenc akkor nyújtotta a legmeggyőzőbb kormányfői teljesítményét, amikor a politikai viszonyok változásai a számára mindkét sorsdöntően fontos szőnyeget kihúzták a lábai alól. Amikor már sem reformerként, sem pedig a jövőendő gazdasági növekedést megalapozó miniszterelnökként nem működhetett eredményesen.

Az év végén a Fidesz jeges nyugalommal szemlélhette a folyamatokat, számára ebből a helyzetből ugyanis csak kedvező fejlemények jöhettek: a kisebbségi kormány azt akarta megoldani, amit többségi felhatalmazással sem volt képes megtenni. Az SZDSZ tragikomikuma abból adódott, hogy hétről hétre el kellett játszaniuk a mérleg nyelvének valamiféle mozgást imitáló szerepét, miközben nagyon is tanácsos volt mozdulatlanul maradniuk. Az MDF lélegzetelállító mutatóványokkal volt kénytelen elemi létezését felmutatni. A szocialisták pedig nem tudták, hogy mi lenne az igazi teendőjük: arany-szájú reformminiszterelnökük alól a történelem elhordta a megfogalmazott, deklarált lehetőségeket, az új, példátlan méretű gazdasági világválsággal pedig

2009 **2008** 2007 2006 2005 2004 2003 2002 2001 2000 1999 1998 1997 1996 1995 1994 1993 1992 1991 1990 1989 1988

Ez még csak főpróba...
A kormányfő-pártelnök gyerekeknek szánt karácsonyi ajándékokat visz pártja választmányi ülésére

A részleteket majd már velem kell megbeszélnie... Végre egy igazi siker: páratlan értékű – kecskeméti – beruházásról egyezett meg a Mercedes Gyár vezére a magyar kormányzati képviselőkkel

ugyanúgy nem tudtak mit kezdeni, mint ahogyan mások sem. Csakhogy ők éppen kormányon voltak, és mindenki tőlük várta volna azt a megoldást is, amiről egyébként senkinek sem volt elképzelése. És ezen a helyzeten már az sem segített volna, ha Ferenc megint ír egy új pamfletet.

Be kellett volna ismerni a 2006-os program teljes érvénytelenségét, ugyanakkor elő kellett volna állni valami olyan elképzeléssel, ami az új, több mint tragikus helyzetben is elfogadható, támogatható irány lehetett volna. Ehhez azonban olyan bizalmi tőkére lett volna szükség, aminek elherdálásában éppen a regnáló kormányfő mutatott fel rendkívüli teljesítményt. A 2009-es évnek úgykezdtünk neki, hogy a mind mélyebb válság következményeinek kormányzati intézésében sem személyi, sem pedig a többség számára megnyugtatóan elfogadható politikai kombinációt nem sikerült felmutatni.

